सर्वमादिशन् सुखदुःखेनयोजयन् ॥ कृतांतोदैवंबलवानितिनूनमहंमन्ये ॥ यत्र यस्मात् हेराम अभिरामस्त्वं लोके कर्मलोकेस्थितोवनंगमिष्यसि ॥ ५ ॥ आत्मभवः आत्मजः त्वमनःसंभूतः ॥ तवादर्शनमेववर्धकत्वान्मारुतोयस्यसः ॥ विलापदुःखैः समिधः समिधनं यस्यसः ॥ घञर्थेकः ॥ रुदिताश्रूण्येव हुताआहुतयोयस्मिन्सः ॥ चिंताहेतुकबाष्पमेव महाधूमोयस्यसः ॥ तवागमनचिंतजः ॥ चिंतजइतिबाहुलकात्ह्रस्वः ॥ तव या आगमनचिंता तयाजनितः ॥ अदर्शनचिंतजइतिपाठेपि अदर्शनजात चिंताजनितइत्यर्थः ॥ परेत्वदर्शनस्य मारुतत्वेननिरूपणात्सचिंत्यइत्याहुः ॥ निश्वासरूपायासेनसंधुक्षणात् संभवोवृद्धिर्यस्यसः ॥ त्वयाविहीनां मामधिकंकर्शयित्वा क

नूनंतुबलवान्लोकेकृतांतःसर्वमादिशन् ॥ लोकेरामाभिरामस्त्वंवनंयत्रगमिष्यसि ॥ ५ ॥ अयंतुमामात्मभवस्तवादर्शनमारुतः ॥ विलापदुःखसमिधोरुदिताश्रुहुताहुतिः ॥ ६ ॥ चिंताबाष्पमहाधूमस्तवागमनचिंतजः ॥ कर्शयित्वाधिकंपुत्रनिश्वासायाससंभवः ॥ ७ ॥ त्वयाविहीनामिहमांशोकाग्निरतुलोमहान् ॥ प्रधक्ष्यतियथाकक्षंचित्रभानुर्हिमात्यये ॥ ८ ॥ कथंहिधेनुःस्वंवत्संगच्छंतमनुगच्छति ॥ अहंत्वानुगमिष्यामियत्रवत्सगमिष्यसि ॥ ९ ॥ यथानिगदितंमात्रातद्वाक्यंपुरुषर्षभः ॥ श्रुत्वारामोऽब्रवीद्वाक्यंमातरंभृशदुःखितां ॥ १० ॥ कैकेय्यावंचितोराजामयिचारण्यमाश्रिते ॥ भवत्याचपरित्यक्तोननूनंवर्तयिष्यति ॥ ११ ॥ भर्तुःपुनःपरित्यागोनृशंसःकेवलंस्त्रियाः ॥ सभवत्यानकर्तव्योमनसापिविगर्हितः ॥ १२ ॥ यावज्जीवतिकाकुत्स्थःपितामेजगतीपतिः ॥ शुश्रूषाक्रियतांतावत्सहिधर्मःसनातनः ॥ १३ ॥ एवमुक्तातुरामेणकौसल्याशुभदर्शना ॥ तथेत्युवाचसुप्रीताराममक्लिष्टकारिणं ॥ १४ ॥ शांकृत्वा ॥ अतुलः युक्तगुणः शोकाग्निर्मांधक्ष्यति ॥ हिमात्यये ग्रीष्मे चित्रभानुर्वह्निः सूर्योवा ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ कथमिति ॥ यथेत्यर्थः ॥ क्वचित्तथैवपाठः ॥ ९ ॥ यथानिगदितं येनप्रकारेणनिगदितं तद्वाक्यंश्रुत्वा आत्मानुगमनंश्रुत्वेतियावत् ॥ १० ॥ वंचितः वंचनयामद्वियोजनाद्दुःखंप्रापितः ॥ नवर्तयिष्यति नजीविष्यति ॥ ११ ॥ केवलंनृशंसः क्रौर्यमेव नतुतेनेहामुत्रसुखमित्यर्थः ॥ मनसापिनकर्तव्यः नचिंतनीयः ॥ यतोविगर्हितः महापापहेतुत्वादतिनिंदितः ॥ १२ ॥ अतः यावदिति ॥ १३ ॥ १४ ॥